

آموزگاران زن در حاکمیت طالبان؛

وضعیت بد اقتصادی و تقلا برای زننده ماندن

غم سنگینی را در صحبت‌هایش می‌شود حس کرد. ناچاری بر زننده‌گی‌اش سایه افکنده است. روزهای خوش زننده‌گی با جدال‌های غیر قابل حل جا بدل کرده است. دیگر از حاضر شدن در صنف‌های درسی برای آموزش دادن به دانش‌آموزانش خبری نیست. خاطره از هنگام جوانی خود را در صنف درسی در میان تخته، کتاب و درس دادن به دانش‌آموزان یافته است. از روزهای خوب که او با مهربانی به دانش‌آموزانش درس زننده‌گی آموختانده است، پانزده سال می‌گذرد...

۵

نگرانی ایران از حضور داعش در افغانستان چقدر جدی است؟

۶

مراسم دهم محرم؛

طالبان عزاداران شیعه را لتوکوب کردند

ادعای جبهه مقاومت ملی؛

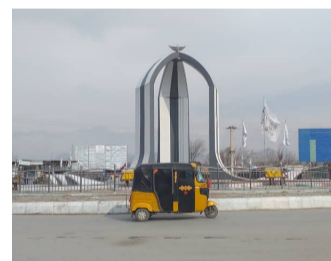
سه طالب در کاپیسا کشته شده‌اند

طالبان تا کنون در این مورد چیزی نگفته‌اند. گفتنی است از چندین به این سو، نیروهای جبهه مقاومت ملی حملات چریکی‌شان را در برخی ولایت‌های کشور افزایش داده‌اند. بر بنیاد گزارش‌های نشر شده، دوشنبه شب، ۱۹ سرطان، نیروهای این جبهه عملیاتی را در منطقه‌ی «پل میرویس» راه‌اندازی کرده بودند که در نتیجه آن، دو جنگ‌جوی طالبان کشته شدند. بر بنیاد ادعای جبهه مقاومت ملی، روز سه‌شنبه هفته جاری نیز نیروهای این جبهه حملاتی را در ولایت‌های نورستان، لغمان و ننگرهار انجام داده‌اند.

به گفته منابع، در این حمله از سلاح‌های سبک‌وسنگین استفاده شده است. در همین حال، جبهه مقاومت ملی مسوولیت این حمله را به عهده گرفته است. این جبهه با نشر اعلامیه‌ای ادعا کرده است که در پی این حمله دست‌کم سه جنگ‌جوی طالبان کشته شده‌اند. بر بنیاد اعلامیه، نیروهای جبهه مقاومت ملی این سه جنگ‌جوی طالبان را توسط سلاح نوع «بزرگ» هدف قرار داده‌اند.

می‌دهند.

این حمله حوالی ساعت ۲:۰۰ پنج‌شنبه شب، ۵ اسد، بالای یک پاسگاه طالبان در منطقه پل میرویس از مربوطات حصه دوم کوهستان کاپیسا انجام شده است. هرچند منابع در مورد تلفات و عاملان این حمله چیزی نمی‌گویند، اما تأکید می‌کنند که این درگیری حدود ۱۵ دقیقه ادامه داشت.

۸صبح، کاپیسا: منابع محلی در کاپیسا از حمله مسلحانه بر یک پاسگاه طالبان در این ولایت خبر

سه کودک در پی سیلاب‌های اخیر در هلمند جان باختند

۸صبح، هلمند: مسوولان طالبان در ولایت هلمند می‌گویند که در نتیجه سیلاب‌های دو روز اخیر در این ولایت دست‌کم سه کودک جان باختند.

مرگ این کودکان طی دو شبانه‌روز گذشته روز جمعه، ۶ اسد، تأیید شده است. کودکان قربانی باشندگان روستای دلیچک ولسوالی باغران هلمند هستند، اما در مورد هویت و سن آنان اطلاعاتی نشر نشده است. طی ۴۸ ساعت گذشته شماری دیگر از ساحات ولسوالی باغران نیز گواه سیلاب بوده‌اند که طی آن خسارات هنگفت مالی به باشندگان وارد و افزون بر این، دست‌کم ۲۰ مواشی نیز تلف شده‌اند.

اخیرا شمار زیادی از ولایات کشور گواه سیلاب‌های مدهش بوده که طی آن ده‌ها تن کشته و ده‌ها تن دیگر زخمی و یا ناپدید شده‌اند. آماری که از تلفات ناشی از سیلاب در میدان‌وردک به نشر رسیده است، مرگ دست‌کم نزدیک به ۴۰ تن در سیلاب‌های اخیر را تأیید می‌کند.

کلوله‌باری طالبان بر کاروان عزاداران محرم در غزنی؛ یک جوان کشته و ۱۰ تن دیگر زخمی شدند

طالبان چهار کودک نیز زخم برداشته‌اند. یک منبع دیگر در شفاخانه ولایتی غزنی به روزنامه ۸صبح تأیید کرده است که بیشتر قربانیان از ناحیه سر و شکم زخمی شده‌اند. از سوی دیگر طالبان پس از چاشت امروز تا ساعات پیش خدمات شبکه‌های مخابراتی را در شهر غزنی قطع کردند.

قطع شبکه‌های مخابراتی در ولایات دیگر از جمله کابل و بلخ نیز مخابره شده است. مسوولان محلی طالبان در غزنی در مورد درگیری با عزاداران محرم چیزی نگفته‌اند. طالبان در ماه محرم سال جاری محدودیت‌های سخت‌گیرانه‌ای را بر عزاداران وضع کردند، از جلوگیری نصب پرچم‌های مخصوص دهه محرم گرفته تا محدود کردن ساحات تجلیل از این مراسم توسط شیعیان.

۸صبح، غزنی: در نتیجه گلوله‌باری طالبان بر کاروان عزاداران محرم در ساحه نواباد شهر غزنی، یک جوان جان باخته و ۱۰ تن دیگر زخم برداشته‌اند. این رویداد روز جمعه، ۶ اسد، هنگام تیراندازی طالبان بر تجمع شیعیان که در روز عاشورا از قلعه شهاده بسوی نواباد از مربوطات حوزه ششم امنیتی شهر غزنی در حرکت بودند، رخ داده است. منبع افزوده است که در پی شلیک مستقیم

طراحی یک جوان افغان؛ نرم‌افزاری که مکالمات تلفنی را به زبان دلخواه ترجمه می‌کند

۵ صفحه

زمانی که جنرال باجوا استعفاداد

اعظم خان که شوکه شده بود، بلافاصله تلفون را در دست گرفت و جنرال فیض حمید، رییس سرویس اطلاعات داخلی، را در مورد...

۷ صفحه

استقلال طالبان در سرکوب آزادی

طالبان که در زنجیرهای بسیار وابسته‌گی‌های منطقه‌ای و جهانی گرفتارند، خود را میراث‌دار حرکت‌های آزادی‌خواهانه در افغانستان و برنده میدان آزادی می‌دانند. در حالی که ناظران مشغول گمانه‌زنی‌ها بر سر احتمال غلتیدن طالبان به دامن چین یا ماندن در حلقه دالری امریکانند و از حدود تماس و وابسته‌گی آن گروه به روسیه و ایران سخن می‌گویند، آنان مشغول نشر ترانه‌ها، فلم‌ها و تبلیغات از کارنامه‌های رهبران و جنگ‌جویان‌شان در کسب «استقلال» و «آزادی» می‌باشند. به‌تازگی سراج‌الدین حقانی، وزیر داخله گروه طالب و سردسته انتحاریان، در یک سخنرانی در ولایت زابل گفته است که طالبان میدان «جهاد آزادی» را برده‌اند و اکنون نوبت جهاد آبادی است. دشمنی طالبان با آزادی و آبادی شهره عالم است. در روزهایی که آن گروه سرک‌ها را قلبه می‌کرد، معلمان را می‌کشت، مکاتب را انفجار می‌داد و مانع تطبیق برنامه‌های آبادی می‌شد، ظاهراً بهانه‌اش «جنگیدن برای آزادی» بود. آن‌ها ویران‌گری را به بهانه مبارزه با خارجی‌ان توجیه می‌کردند. اما پس از تسلیمی قدرت نیز جنگ را با هر آن‌چه باعث آزادی و آبادی در کشور می‌شود، ادامه داده‌اند. «مبارزه» با مکتب، شادی، کار و آزادی‌های مدنی چگونه می‌تواند باعث آبادی شود؟ در همان روزهایی که حقانی مشغول سفرهای ولایتی بود، مهلت یک‌ماهه بستن آرایشگاه‌ها به پایان رسید و هزاران خانواده در سراسر کشور منبع عایداتی خود را از دست دادند و گروه بزرگی از زنان نان‌آور به جمع میلیون‌ها دختر و زن محروم از کار و فعالیت اجتماعی افزوده شدند.

«جهاد آزادی» طالبان به بنده‌گی جمعی ساکنان غیرطالب افغانستان منجر شده، بی‌آن‌که دست‌درازی بیگانه‌گان را کاهش دهد. امروز افغانستان در برابر راکت‌پرانی، جاسوسی و طیاره بی‌سرنشین دوانی خارجی‌ان مصون نیست. در همان روزهایی که سراج‌الدین حقانی مشغول سفرهای ولایتی و لافیدن از پیروزی «جهاد آزادی» بود، پاکستان ده‌ها راکت به منطقه کونده ولسوالی برمل پکتیا شلیک کرد و هیچ نیرویی در کشور نبود که مانع شود و یا واکنشی نشان دهد. دو روز بعد از آن سخنرانی حقانی، عباس استانکزی که از افراد پرنفوذ و سابقه‌دار طالبان است، در سخنرانی به مناسبت روز عاشورا گفته است که فضای کشور در اختیار طالبان نیست و طیاره‌های بی‌سرنشین خارجی بدون مانع در آسمان افغانستان می‌گردند. او گفته است که تنها طیاره‌های امریکا نیستند، بلکه کشورهای دیگر از جمله همسایه‌های افغانستان نیز حریم فضایی افغانستان را نقض می‌کنند. او گفته است که برای طالبان چیزی نمانده است تا از فضای کشور دفاع کنند.

اما آیا تنها آسمان افغانستان استقلال ندارد؟ نه، آن‌چه بر زمین می‌گذرد، بسیار ناگوارتر از آسمان کشور است. همه دولت‌هایی که توانایی ارسال طیاره‌های بی‌سرنشین به آسمان افغانستان را دارند، در زمین نیز سهام‌دار پروژه طالباند و وزیر و قوماندان و فراکسیون را در درون آن گروه مالک‌اند. گذشته از خود طالبان، گروه‌های تروریست خارجی که در سراسر افغانستان ریخته‌اند، نیز با کشورهای منطقه و جهان رشته‌هایی دارند و از بیرون افغانستان تمویل و هدایت می‌شوند.

طالبان استقلال عمل در سرکوب مردم و کشتن آزادی‌های هم‌وطنان ما را در بدل نابودی هسته‌های آزادی‌خواهی و تبدیل کشور به سرزمین بی‌دروپیکر، از زورمندان خارجی به دست آورده‌اند. طوری که عباس استانکزی گفته است، برای طالبان چیزی نمانده است تا از استقلال وطن دفاع کنند. اسلحه به آن گروه داده شده است، اما نه از نوعی که در برابر تجاوز خارجی به کار آید. اسلحه طالب تنها برای سرکوب مردم بی‌دفاع افغانستان کارایی دارد و آن گروه در دو سال امارت، به ماموریت تخلیه ادارات از ظرفیت‌های مسلکی، به بند کشیدن نیروی بشری، تکثیر ناامیدی و ممانعت از حس جست‌وجو و نوآوری که بنیادهای رسیدن به استقلال و آزادی‌اند، با پی‌گیری و شدت تمام عمل کرده است.

تیراندازی عضو طالبان بر اعضای یک خانواده در پروان؛

یک تن کشته شد و سه تن زخمی شدند

۸صبح، پروان: منابع محلی در پروان می‌گویند که تمیم مشهور به بچه رحیم، مدیر استخبارات پیشین طالبان در ولسوالی جبل‌السراج این ولایت، بر چهار عضو یک خانواده تیراندازی کرده است. این رویداد روز جمعه، ۶ اسد، در روستای میانه‌گذر ولسوالی جبل‌السراج ولایت پروان رخ داده است. به گفته منابع، در پی تیراندازی این عضو طالبان، یک پسر جوان آن خانواده کشته شده است و سه پسر دیگرشان زخمی شده‌اند. جوان کشته شده نوریالی نام داشت.

این عضو طالبان پس از مشاجره لفظی به اعضای این خانواده تیراندازی کرده است. این درحالی است که تمیم مشهور به بچه رحیم، در تاریخ ۱ میزان، سال ۱۳۹۸ خانم و چهار کودک کاکایش را نیز توسط اسلحه شکاری در روستای میانه‌گذر ولسوالی جبل‌السراج به قتل رسانده بود. در آن زمان، تمیم پس قتل این افراد از ساحه فرار و به گروه طالبان پیوسته بود. بربنیاد ادعای منابع، یک سال پس از این رویداد، این عضو طالبان، کاکایش را هم که عبدلولی مشهور به «سپاهی» نام داشت، به قتل رساند.

بی خبری مقام‌های پیشین نظامی امریکا از طرح تخلیه افغانستان

۸صبح، کابل: کرومریچ، یکی از مقام‌های ارشد پیشین فرماندهی مرکزی امریکا (سنتکام)، گفته که وی هیچ‌گاهی طرح خروج عجلانه امریکا از افغانستان را ندیده است.

به گزارش رسانه‌های بین‌المللی کرومریچ، رییس سابق ستاد عملیات ویژه سنتکام، این سخنان را روز پنج‌شنبه، ۵ اسد، در کمیته کانگرس امریکا در پاسخ به سوال مایکل مک کال، رییس کمیته روابط خارجی مجلس نماینده‌گان این کشور، بیان کرده است.

کرومریچ افزوده است: «مشکل این بود، آن‌هایی که واقعاً نیاز به برنامه‌ریزی و تمرین داشتند، به شدت مشغول بودند. آن‌ها در موقعیتی نبودند که بتوانند برنامه‌ریزی و تمرین کنند.»

این جلسه، بخش دیگری از تلاش کمیته مجلس نمایندگان تحت کنترل جمهوری‌خواهان است تا نظارت خود را بر عملکرد رییس جمهور جو بایدن در مورد عقب‌نشینی و پایان جنگ که منجر به بازپس‌گیری کابل توسط طالبان شد، افزایش دهد. آقای مک کال میزبان چندین جلسه استماعیه مربوط به افغانستان بوده که در آن سعی شده است تصویری سرکشی از انجام وظیفه توسط دولت

بایدن آشکار شود. گزارشی که پس از تلاش‌ها از سوی وزارت امور خارجه امریکا در ماه گذشته منتشر شد، نشان داد که دولت بایدن نتوانسته است خروج آشفته‌بار از افغانستان را درست برنامه‌ریزی کند. با این حال، بایدن دونالد ترامپ، رییس جمهور پیشین امریکا را متهم به عقب‌نشینی عجلانه از افغانستان می‌کند؛ اتهام که از سوی جمهوری‌خواهان این کشور رد شده است. گفتنی است که مک کال هفته گذشته برای به دست آوردن اسناد مربوط به گزارش عقب‌نشینی امریکا از افغانستان آنتونی بلینکن، وزیر خارجه این کشور را احضار کرد.

طالبان: سه زندانی افغان از کویت به کشور منتقل شدند

وی افزوده است که این افراد به جرم‌های مختلف در کویت زندانی بودند. این در حالی است که هم‌اکنون شمار زیادی از شهروندان کشور در سایر کشورها به‌خصوص ایران و پاکستان زندانی هستند. چندی پیش دو افغان متهم به حمله به مسجد شاه‌چراغ در ایران، توسط دولت آن کشور اعدام شدند.

۸صبح، کابل: وزارت امور خارجه تحت مدیریت طالبان می‌گوید که برپایه توافق این وزارت با دولت کویت، سه زندانی افغان توسط پولیس انترپول به کشور منتقل شده‌اند. ضیا‌احمد تکل، معاون سخنگوی وزارت امور خارجه تحت مدیریت طالبان روز پنج‌شنبه، ۵ اسد، با نشر یک نوار تصویری از جریان برگشت آنان این سخنان را بیان کرده است.

یونیسف: شمار افراد نیازمند در افغانستان به ۲۹.۲ میلیون تن رسید

۸صبح، کابل: صندوق حمایت از کودکان سازمان ملل متحد در افغانستان (UNICEF)، اعلام کرد که در پی خشک‌سالی، سیل و ناامنی در افغانستان، شمار افراد نیازمند در کشور به ۲۹.۲ میلیون تن رسیده است.

یونیسف روز پنج‌شنبه، ۵ اسد، در بیانیه‌ای هشدار داده است که بحران اقتصادی در سال ۲۰۲۳ ادامه دارد و ۶۴ درصد از خانواده‌های افغان قادر به تامین نیازهای اولیه‌شان نیستند. این نهاد همچنان تاکید کرده که برای رسیدگی به این بحران به ۱.۴۵ میلیارد دالر بودجه نیاز است.

در بیانیه یونیسف همچنان آمده است که اگر بودجه مورد نیاز نهادهای کمک‌کننده فراهم نشود، حدود ۱۹ میلیون افغان از دریافت کمک‌های بشردوستانه در سال ۲۰۲۳ محروم خواهند شد.

صندوق حمایت از کودکان سازمان ملل در افغانستان افزوده است: «تعداد افرادی که به خدمات حفاظتی نیاز دارند از ۲۰.۳ میلیون به ۲۲.۱ میلیون تن افزایش یافته است.»

براساس اطلاعات اداره یونیسف، حدود ۸.۷ میلیون کودک افغان هم در بخش آموزش نیاز به حمایت دارند.

با این حال، شمار کودکان کارگر در افغانستان نیز ۷ درصد افزایش یافته است.

این نهاد همچنان خاطرنشان کرده است: «با وجود افزایش اندک در چشم‌انداز امنیت غذایی، پیش‌بینی می‌شود که بیش از ۱۵ میلیون تن در ماه می تا اکتوبر در بحران و ناامنی غذایی باشند.»

یونیسف هم‌زمان از ممنوعیت زنان و دختران از کار با نهادهای مدرسان به‌عنوان یک چالش یاد کرده و گفته که محرومیت آن‌ها از آموزش و تحصیل، همراه با ممنوعیت همکاری زنان با سازمان‌های غیردولتی، کمک‌رسانی برای زنان و کودکان آسیب‌پذیر را به‌شدت در خطر قرار داده است.

این نهاد از افزایش موانع بوروکراتیک تحمیل شده توسط طالبان در سال ۲۰۲۳ خبر داده و گفته که این موانع روند کمک‌رسانی به نیازمندان را مختل می‌کند.

این در حالی است که پیش از این نیز سازمان‌های بین‌المللی از افزایش بحران بشری در افغانستان تحت تسلط طالبان هشدار داده بوده‌اند.

بیش از ۱۰۰ تن در یک محفل عروسی در بادغیس مسموم غذایی شدند

۸صبح، بادغیس: منابع محلی در بادغیس از مسموم شدن بیش از ۱۰۰ تن در یک محفل عروسی در این ولایت خبر می‌دهند.

منابع به روزنامه ۸صبح می‌گویند که این افراد روز پنج‌شنبه، ۵ اسد، در یک محفل عروسی در منطقه تره‌کی‌های ولسوالی سنگ‌آتش ولایت بادغیس مسموم غذایی شده‌اند.

یک منبع محلی می‌گوید که وضعیت شماری از مسموم‌شده‌گان وخیم بوده و برای تداوی به ولایت هرات منتقل شده‌اند.

در همین حال، ریاست صحت عامه طالبان در بادغیس این خبر را تایید کرده، اما در مورد آمار مسموم‌شده‌گان و علت آن معلومات ارایه نمی‌کند.

این ریاست اما گفته است که مسموم‌شده‌گان به شفاخانه ولایتی این ولایت منتقل شده‌اند. تا کنون علت مسموم شدن این افراد مشخص نشده است.

مراسم دهم محرم؛

طالبان عزاداران شیعه را لت و کوب کردند

مراسم دهم محرم برای شیعیان در افغانستان همواره چالش برانگیز بوده است. این مراسم در سال‌های پسین پیوسته مورد حمله‌های هراس افکنانه قرار گرفته که در نتیجه آن، ده‌ها تن کشته و زخمی شده‌اند. طالبان اما امسال محدودیت‌هایی را بر عزاداران شیعه وضع کرده‌اند. پیش از این، شورای علمای شیعه از طالبان خواسته بودند که محدودیت برپایی مراسم در مساجد و تکیه‌خانه‌های شیعیان را لغو کنند. طالبان اما گفته‌اند که به دلیل مشکلات امنیتی، شیعیان می‌توانند مراسم مذهبی‌شان را در تکیه‌خانه‌های معدود برگزار کنند و از برافراشتن پرچم‌های سیاه و قمه‌زنی در خیابان‌ها خودداری کنند.

امین کاوه

خشم خود را به‌خاطر این امر، فرو می‌کشد. به گفته آنان، لت و کوب عزاداران شیعه از سوی جنگ‌جویان طالبان، ریشه در «نفرت مذهبی» این گروه دارد. مراسم دهم محرم شیعیان در افغانستان در حالی با اعمال محدودیت‌ها به پایان می‌رسد که شماری از پژوهش‌گران امور دینی معتقدند که برای کثرت‌گرایی و مدارای مذهبی، همه شهروندان کشور حق دارند مراسم مذهبی‌شان را بدون اعمال محدودیت برگزار کنند. به گفته آنان، برگزاری مراسم مذهبی باید از منظر حقوق بشری نگریسته شود. امین احمدی، پژوهش‌گر امور دینی، می‌گوید که بدون مدارای دینی نمی‌توان به صلح اجتماعی رسید و زنده‌گی دینی پرمعنایی داشت. او با نشر یادداشتی در صفحه فیسبوک خود نگاشته است که فهمیدن معنای دینی رفتار یک گروه مذهبی برای فرقه‌های مذهبی دیگر و حتا بی‌دینان، سبب می‌شود که همه همدیگر را درک کنند. این درک متقابل، موجب مدارا و تساهل دینی می‌شود. آقای احمدی افزود: «دین‌داران حتا طالبان این نکته را درک کنند، چون در جامعه امروزه همه دین‌دار نیستند و اگر هم باشند همه پیرو یک دین یا دست‌کم پیرو یک مذهب نیستند. به این ترتیب، تعصب و عدم مدارا فرد دین‌دار را در خشونت و نفرت غرق می‌کند و با خود و دیگران در جنگ قرار می‌دهد.»

این در حالی است که محمدقاسم خالد، والی طالبان برای کابل، که در مراسم مذهبی شیعیان اشتراک کرده بود، خواستار منع «افراط و تفریط» در امور مذهبی شد. او گفت که عالمان دینی در افغانستان باید در چنین مراسمی برای وحدت شهروندان شرکت کنند.

دهم ماه محرم یا عاشورا، روز جان باختن امام حسین، نواده پیامبر اسلام است. او در سال ۶۰ هجری با ۷۲ تن از یارانش در جنگی با یزید بن معاویه، در دشت کربلای عراق جان باخت. مسلمانان به‌ویژه شیعیان همه‌ساله از این روز یادبود به عمل می‌آورند.

به‌گفته او، مردم از بی‌صدایی و خفقان به ستوه آمده‌اند و این مراسم بهانه‌ای برای بلندکردن صدای خفته و رنج‌های‌شان بوده است. این شاهد عینی می‌افزاید: «حضور زنان و مردان در خیابان بیش‌تر شکل اعتراضی داشت تا عزاداری.»

خالد زدران، سخنگوی قوماندانی امنیه طالبان در کابل، تأیید کرد که این گروه از گشت‌زنی کاروان‌های عزاداران محرم در کابل جلوگیری کرده است. او گفت: «برخی‌ها به‌گونه غیرمنظم و خلاف گفته‌های بزرگان در منطقه‌ها و سرک‌های عامه منجر به خلق بی‌نظمی شدند.» او گفته که جنگ‌جویان این گروه به‌خاطر تامین امنیت عزاداران، مانع حضور آن‌ها در خیابان‌ها شده است.

از سوی دیگر، منابع در ولایت غزنی می‌گویند که در نتیجه شلیک جنگ‌جویان طالبان بر دسته‌های عزاداران شیعه در ساحه نوباد از مربوطات ناحیه ششم شهر غزنی چند تن زخم برداشته‌اند. افزون بر این، شماری از کاربران جسد خون‌آلود یک جوان را در فضای مجازی دست‌به‌دست و ادعا می‌کنند که توسط شلیک جنگ‌جویان طالبان جان باخته است.

پیش از سلطه طالبان در افغانستان، عزاداران شیعه همه‌ساله با ایجاد سقاخانه‌ها، دروازه‌ها و برافراشتن علم‌ها، در خیابان‌های عمومی قمه‌زنی می‌کردند و در روز عاشورا، با کاروان‌های گشت‌زنی از این روز گرمی‌داشت به‌عمل می‌آوردند که هرازگاهی مورد حمله‌های انتحاری قرار می‌گرفتند. حکومت پیشین پیوسته طالبان را مسوول حمله‌های انتحاری بر عزاداران شیعه در کشور می‌دانست.

با این حال، برخی از مقام‌های امنیتی سابق که نمی‌خواهند نام‌شان فاش شود، می‌گویند که مسوول بیش‌تر حمله‌های انتحاری که در گذشته در دهم محرم صورت می‌گرفت، طالبان بودند. به‌گفته آنان، در حال حاضر خود این گروه با وجود داشتن «نفرت علیه هزاره‌ها و شیعه‌ها»، چشم به رسمیت شناختن جامعه جهانی دوخته است و

باشنده‌گان کابل، بلخ و بخشی‌هایی از غزنی می‌گویند که طالبان تمام شبکه‌های مخابراتی را به‌بانه تامین امنیت قطع کرده بودند و مردم از این ناحیه با مشکلات مواجه شدند. طالبان در این مورد به‌گونه رسمی چیزی نگفته‌اند؛ اما پیش از این تصریح کرده بودند که به‌خاطر تدابیر امنیتی و برگزاری امن مراسم روز دهم محرم، شبکه‌های مخابراتی را قطع می‌کنند. همچنان نوارهای تصویری که در فضای مجازی دست‌به‌دست می‌شود، نشان می‌دهد که جنگ‌جویان طالبان در روز عاشورا، در دشت برچی کابل برای متفرق کردن عزاداران شیعه، شلیک هوایی کرده‌اند. منابع ادعا می‌کنند که در پی این شلیک‌های هوایی، چندین تن زخم برداشته‌اند و نیز جنگ‌جویان این گروه شماری را لت و کوب کرده‌اند.

طالبان بارها گفته‌اند که با عزاداری شیعیان در افغانستان مخالفتی ندارند، اما با وضع محدودیت‌های زیاد، توجیه کردند که محدودیت‌ها به دلیل تامین امنیت شیعیان صورت گرفته است. دو هفته پیش مقام‌های طالبان به شیعیان گفته بودند که تعداد مراکز برگزاری مراسم عزاداری محرم در کابل را محدود کنند؛ اقدامی که با واکنش شورای علمای شیعی مواجه شد. همچنان این گروه در ۱۰ روز گذشته شماری از دکان‌های شیعیان را به دلیل نصب پرچم محرم بستند و نیز پرچم‌های عزاداری را از شماری از خانه‌ها و مسجدها پایین آوردند و با بستن راه موترهای دسته‌های عزاداری، شماری را در این مدت لت و کوب کرده‌اند.

با این حال، یک شاهد عینی از دشت برچی شهر کابل می‌گوید که طالبان با قطع اینترنت و وضع محدودیت بر عزاداران شیعه، نتوانستند مانع حضور گسترده مردم در مراسم مذهبی شوند. او که نمی‌خواهد نامش در گزارش ذکر شود، می‌افزاید که جنگ‌جویان طالبان از حضور گسترده مردم در خیابان و تکیه‌خانه‌ها آشفته شده و «بی‌تاب» به‌نظر می‌رسیدند و از همین‌رو با مردم درگیر شده‌اند.

پس از تسلط طالبان بر افغانستان، شیعیان در برگزاری مراسم دهم محرم با محدودیت‌ها و تهدیدهای فراوان مواجه بوده‌اند. در سال‌های گذشته تجمع‌های عزاداری محرم چند بار مورد هدف حمله‌های انتحاری قرار گرفت. طالبان امسال بر این مراسم مذهبی محدودیت وضع کرده‌اند. براساس دستور طالبان، شیعیان از گردهمایی‌ها در خیابان‌ها، قمه‌زنی، برافراشتن علم و ایجاد سقاخانه‌ها منع شده‌اند. طالبان در روز دهم محرم شبکه‌های مخابراتی را در ولایت‌های کابل، بلخ و غزنی قطع کردند و نیز مانع اجرای قمه‌زنی و کاروان‌ها در خیابان‌ها شدند. شماری از عزاداران در کابل و غزنی به خیابان‌ها ریختند. نوارهای تصویری که در شبکه‌های اجتماعی نشر شده، نشان می‌دهد که نیروهای طالبان برای متفرق کردن عزاداران شیعه، شلیک می‌کنند. گفته می‌شود که در پی شلیک طالبان چند تن زخمی شده‌اند؛ اما آمار دقیقی تا کنون ارائه نشده است. این در حالی است که به باور پژوهش‌گران امور دینی، برای رعایت تساهل و مدارای دینی، همه گروه‌های مذهبی حق دارند مراسم مذهبی خود را بدون هراس و محدودیت انجام دهند.

مراسم دهم محرم برای شیعیان در افغانستان همواره چالش برانگیز بوده است. این مراسم در سال‌های پسین پیوسته مورد حمله‌های هراس افکنانه قرار گرفته که در نتیجه آن، ده‌ها تن کشته و زخمی شده‌اند. طالبان اما امسال محدودیت‌هایی را بر عزاداران شیعه وضع کرده‌اند. پیش از این، شورای علمای شیعه از طالبان خواسته بودند که محدودیت برپایی مراسم در مساجد و تکیه‌خانه‌های شیعیان را لغو کنند. طالبان اما گفته‌اند که به دلیل مشکلات امنیتی، شیعیان می‌توانند مراسم مذهبی‌شان را در تکیه‌خانه‌های معدود برگزار کنند و از برافراشتن پرچم‌های سیاه و قمه‌زنی در خیابان‌ها خودداری کنند.

امارت آویزان میان امیال افراطی و ملاحظت سیاسی

صمد پاینده

طالبان در دور اول امارت در اجرای آنچه احکام شرعی می‌گویند، بی‌ملاحظه‌تر عمل می‌کردند و بدون توجه به عواقب سیاسی و دیپلماتیک رفتارشان، دست‌و‌پای متهمان به دزدی را می‌بریدند، در ملاء عام اعدام و سنگ‌سار می‌کردند، دره می‌زدند و انواع مجازات غیرقانونی و خلاف دساتیر و اصول پذیرفته‌شده عصر ما را بر مردم جنگ‌دیده، گرسنه و بی‌دفاع افغانستان اجرا می‌کردند. در فاصله بین دو امارت، حملات تروریستی و انتحاری که قربانیان گروهی و فجایع وحشت‌ناک در پی داشت، معرف رفتار تازه طالبانی شد که در برابر آن دره، گردن زدن و سنگ‌سار رنگ می‌باخت. از همین رو دره‌زنی‌ها، اعدام‌ها و شکنجه‌های طالب در مناطق تحت کنترل آن گروه، چندان انعکاس نمی‌یافت و اگر خبری از آن‌ها نشر می‌شد، در میان اخبار بسیار انفجار و انتحار توجه چندانی جلب نمی‌کرد.

در امارت دوم، طالبان سیاسی‌تر عمل می‌کنند و میان امیال افراطی از جمله اجرای مجازات حد و قصاص از یک سو و ضرورت حفظ ظاهر برای تداوم قدرت از سوی دیگر، در نوسانند. بیش از یک سال وقت گرفت تا ملا هبت‌الله به قاضیان دستور دهد که کشتارگاه‌ها و جلاخانه‌های علنی را فعال سازند. او در ماه نوامبر سال گذشته میلادی این سخن را گفت و بعد از آن سلسله‌ای از شلاق‌زنی و اعدام در گوشه و کنار افغانستان راه افتاد. روز چهارشنبه، هفتم ماه دسامبر، اولین قصاص رسمی و محفلی طالبان در ولایت فراه اجرا شد و مردی از ولسوالی انجیل ولایت هرات، به جرم قتل، در استادیوم ورزشی فراه تیرباران گردید، در حالی که گروهی از رهبران و فرماندهان‌های طالب به تماشا نشسته بودند. ملا برادر که برخی او را فردی عمل‌گرا و متمایل به تسامح معرفی می‌کنند و زمانی حتماً میان مقامات جمهوری اسلامی بسیار تمجید می‌گردید، نیز در آن «افتتاحیه» شرکت کرده بود. مثل او، تعداد زیادی از کلان‌های طالب از کابل، قندهار و ولایات دیگر به فراه رفته بودند تا شاهد «دستلاف» اجرای اعدام علنی در امارت باشند. مولوی عبدالحکیم حقانی، قاضی‌القضات طالبان، مشهورترین مبلغ افراط‌گرایی و نویسنده کتاب «الإمارة الإسلامية و نظامها» که برخی آن را قانون اساسی طالبان می‌خوانند و پر از احکام ضدبشری است، نیز از صدرنشینان آن مجلس اعدام بود. وضعیت کلان‌های طالب در تصاویر

و گزارش‌های آن روز، به اشتراک‌کننده‌گان جشن می‌ماند تا شاهدان اعدام. تدابیر و ترتیبات ویژه برای آن «مراسم» گرفته شده بود.

دره‌زنی‌ها را زودتر افتتاح کرده بودند. تنها یک هفته پس از دستور ملا هبت‌الله، مجلس بزرگ دره‌زنی در ولایت تخار برگزار شد و در آن ۱۹ تن به «جرم» فرار از منزل و روابط نامشروع شلاق زده شدند. در همان ماه ولایت لوگر نیز شاهد دره‌زنی گروهی زنان و مردان بود. طالبان ۱۱ مرد و ۳ زن را در آن ولایت در حضور مردم شکنجه کردند. این سریال کشتار و شلاق‌زنی به دلیل واکنش‌های شدید رسانه‌ای آن‌طور که طالبان می‌خواهند، ادامه نیافته است. مثلاً هنوز استادیوم غازی کابل که دور اول امارت آن گروه بیشتر جمعه‌ها محل شکنجه و کشتار بود، دوباره به اعدام‌گاه بدل نشده است. در عوض طالبان ترجیح داده‌اند که در محل‌های سرپوشیده و دور از انظار عامه عطش کشتار و شکنجه خود را فرو بنشانند. تجربه شکست دور قبل، بیست سال جنگ و زنجیرهای سیاسی و مالی که دور طالبان پیچیده، ظاهراً باعث شده است که آنان نتوانند به یک‌باره‌گی همه آن‌چه را امارتی و شرعی می‌دانند تحمیل کنند، اما در این مدت به دوستان و دشمنان خود فهمانده‌اند که دست از برقراری امارت «کامل» برندخواهند داشت و اگر در قدرت بمانند، دیر یا زود در تمام ولایات قصاص، سنگ‌سار و دره‌زنی اجرا خواهد گردید و میدان‌های ورزشی در روزهای جمعه شکنجه‌گاه و کشتارگاه خواهند گردید.

دور تازه‌ای از چانه‌زنی در راه است؟

در روزهای اخیر خبر دیدارهای طالبان با خارجی‌ها دوباره پررنگ شده و گفته می‌شود که در دوحه تحرکات تازه به جریان افتاده است. در آستانه دوساله‌گی امارت طالب، گمانه‌زنی‌هایی از احتمال ازسرگیری مذاکرات بر سر رسمیت اداره آن گروه در بدل نرمش‌هایی در سیاست‌های ضدبشری‌اش نیز سر زبان‌هاست. در چنین شرایطی، خبر حکم سنگ‌سار دو تن در بغلان نشر شده است. روز پنج‌شنبه، ۲۷ جولای، نخست در رسانه‌های اجتماعی اطلاع داده شد که قدریه و عتیق، باشندگان قریه کرکر، از مربوطات پلخمیری را قرار است فردا، روز عاشورا، سنگ‌سار کنند. این خبر در برخی رسانه‌ها از جمله هشت صبح نیز نشر گردید. منابع هشت صبح از محل تایید کرده‌اند که این دو تن به جرم فرار از خانه به قصد ازدواج، از سوی طالبان محکوم به سنگ‌سار

بهبان فرهنگ و جامعه

طالبان در این دو سال با هر حکم «شرعی» مساله تازه‌ای خلق کرده و قدم تازه‌ای به عقب برداشته‌اند. زمانی سخن از حکومت انتخابی، مشارکت، ایجاد حکومت همه‌شمول و حاکمیت قانون بود. خارجی‌ها می‌گفتند که حاکمیت آن گروه را تنها در صورت برآورده شدن شرایط یادشده رسمیت خواهند بخشید. اکنون اما ده‌ها گره تازه در زنده‌گی مردم خلق شده که باز کردن هر کدام آن‌ها ممکن است برای بخشی از مردم افغانستان حس پیش‌رفت بدهد و برای حامیان خارجی طالبان بهانه‌ای برای تبلیغ نرمش سیاسی طالبان.

باز کردن مکاتب دخترانه، اجازه محدود کار برای زنان (به‌طور مثال اجازه بازگشایی حمام‌ها و نانوائی‌های زنانه و آرایشگاه‌ها)، اجازه سفر و تفریح، دست برداشتن از برگزاری محافل دره‌زنی و اعدام در استادیوم‌های ورزشی، اجازه تحصیل به دختران و امثال آن اکنون به صدر خواسته‌های جامعه و نیز نهادها و کشورهای خارجی بدل شده‌اند. طالبان احتمالاً در مذاکرات از این‌که تا کنون صدها تن را در این دو سال سنگ‌سار نکرده‌اند، از این‌که به شیعیان اجازه برگزاری مراسم مذهبی داده‌اند و از این‌که تمام دانشگاه‌ها و مکاتب را به روی مردان و زنان نبسته‌اند، چون نرمش یاد می‌کنند. گفته می‌شود برخی رهبران طالب خود را مترقی‌تر از جامعه و ناچار در رعایت ملحوظات مذهبی و وطنی می‌خوانند و ادعا دارند که اگر به برخی از سیاست‌های محافظه‌کارانه پشت نمایند، با شورش و مخالفت جدی از درون صفوف و اقشار حامی آن گروه مواجه خواهند شد و جای امارت طالب را جهنمی از شورش‌گری و یا اداره تندروتر و سخت‌گیرتر خواهد گرفت. بهانه عقب‌مانده‌گی جامعه همواره از سوی دلالتی که مشغول تجارت سیاسی با مذهب‌اند، مطرح شده است. عباس استانکزی در سخنرانی دبیروز به مناسبت عاشورا مدعی شده که مخالفت با مکاتب مساله اجتماعی است که نه تازه‌گی دارد و نه به یک‌باره‌گی حل می‌شود. به گفته او، در تمام مناطق افغانستان، میان سنی‌ها و شیعیان مخالفت با مکتب وجود دارد. او از دوران ظاهر شاه یاد کرده و گفته است که آن زمان مخالفت با سرک و مکتب وجود داشت و دولت آن زمان طی چندین دهه نتوانست در خیلی از مناطق افغانستان مکتب بسازد و سرک آباد کند. او که باری بدون ذکر نام ملا هبت‌الله و نزدیکانش از سیاست تعلیمی گروه طالب انتقاد کرده و تعلیم را حق مشروع مرد و زن افغانستان خوانده بود، این بار عقب‌مانده‌گی جامعه را مانع اصلی بازگشایی مکاتب خوانده است. شکی نیست که جامعه از تبلیغات افراط‌گرایان طالب و دیگر گروه‌های ارتجاعی بی‌آسیب نمانده است و سال‌ها جنگ، بی‌سوادی و محرومیت بخش‌هایی از جامعه را مستعد آلوده شدن به افکار طالبانی کرده است؛ اما با وجود این، میان خواسته‌های مردم و سیاست‌های طالبان بسیار فاصله است و جامعه از آن‌چه پروژه‌های تندروی دیکته می‌کند، ده‌ها سال پیشتر است. مکتب اکنون مثل دوران ظاهر شاه با مخالفت محلی مردم روبه‌رو نیست. اکنون اکثریت افغان‌ها از بسته بودن مکاتب در رنجند، بیشتر جامعه تجربه مستقیم یا به واسطه از فواید تعلیم و تحصیل دارند و در محیط خود آثار ویران‌گر بی‌سوادی و اثرات سازنده آموزش و تحصیل را مشاهده کرده‌اند. مهاجرت، بی‌جا شدن‌های داخلی و سال‌ها تلاش اقشار ترقی‌خواه، جامعه را متحول ساخته است، طوری که اگر پروژه‌های تحمیلی تروریسم و تندروی متوقف شود، جریان حاکم، مکتب‌دوستی و تحصیل‌گرایی خواهد بود، نه مخالفت با آموزش و ترویج زن‌ستیزی، دره‌زنی و سنگ‌سار.

طالبان در این دو سال با هر

حکم «شرعی» مساله تازه‌ای

خلق کرده و قدم تازه‌ای به

عقب برداشته‌اند. زمانی سخن

از حکومت انتخابی، مشارکت،

ایجاد حکومت همه‌شمول و

حاکمیت قانون بود. خارجی‌ها

می‌گفتند که حاکمیت آن گروه

را تنها در صورت برآورده

شدن شرایط یادشده رسمیت

خواهند بخشید. اکنون اما

ده‌ها گره تازه در زنده‌گی مردم

خلق شده که باز کردن هر

کدام آن‌ها ممکن است برای

بخشی از مردم افغانستان حس

پیش‌رفت بدهد و برای حامیان

خارجی طالبان بهانه‌ای برای

تبلیغ نرمش سیاسی طالبان.

شده‌اند. اما خوش‌بختانه دبیروز، جمعه، این فاجعه اتفاق نیفتاد و کسانی ادعا کردند که طالبان برای آن دو مجازات سنگ‌سار نتراشیده‌اند و خبر نادرست بوده است. اطلاعات هشت صبح از محل اما تایید می‌کند که محکمه طالبان مجازات سنگ‌سار را برای آن دو تن صادر کرده، ولی این‌که آیا واکنش‌ها باعث توقف آن جنایت شده یا خیر، طالبان با طرح حکم سنگ‌سار در آستانه دوساله‌گی امارت پیام سیاسی به حامیان و مخالفانش ارسال کرده است، هنوز معلوم نیست. حتی اگر این سنگ‌سار در روزهای آینده هم اتفاق نیفتد، صدور آن حکم حکایت از پافشاری طالبان در اجرای آن‌چه «حدود و قصاص» می‌خوانند و در عین حال استفاده ابزاری از احکام شرعی برای گرفتن امتیاز سیاسی و دیپلماتیک در گفت‌وگوها با خارجیان دارد. طالبان همان طوری که در دو سال گذشته با صدور احکام ضدبشری زنده‌گی را برای مردم قدم‌به‌قدم تنگ‌تر کرده و مواردی از قصاص و دره‌زنی را نیز برای اعلام موضع اجرا کرده‌اند، احتمال دارد آن دو جوان را نیز برای بیان موضع تا مرز سنگ‌سار کشانده‌اند تا از یک سو متحدان و حامیان گروه را مطمئن سازند که در دیدارهایی که با امریکایی‌ها و دیگر خارجیان دارند، برای رسمیت امارت حاضر به عقب‌نشینی از مواضع تندروانه نیستند و از سوی دیگر برای چانه‌زنی در مذاکرات با خارجی‌ها چال دیگری به میدان بیندازند.

وضعیت بد اقتصادی و تقابلی برای زنده ماندن

بهنیا

غم سنگینی را در صحبت‌هایش می‌شود حس کرد. ناچاری بر زنده‌گی‌اش سایه افکنده است. روزهای خوش زنده‌گی با جدال‌های غیر قابل حل جا بدل کرده است. دیگر از حاضر شدن در صنف‌های درسی برای آموزش دادن به دانش‌آموزانش خبری نیست. خاطره از هنگام جوانی خود را در صنف درسی در میان تخته، کتاب و درس دادن به دانش‌آموزان یافته است. از روزهای خوب که او با مهربانی به دانش‌آموزانش درس زنده‌گی آموختانده است، پانزده سال می‌گذرد. در این مدت او دانش‌آموزان زیادی را تربیه کرده و آنان را به ادامه راه علم و دانش سوق داده است، اما پس از حاکمیت طالبان او همانند بسیاری از آموزگاران زن و دانش‌آموزان دختر، خانه‌نشین شده است. اکنون خاطره با وضعیت رقت‌بار اقتصادی دست به گریبان است. او در کنار تلاش برای به دست آوردن نان، با بیماری قلب نیز دست‌وپنجه نرم می‌کند و از مدت‌هاست که با این بیماری نفس‌گیر گلاویز است. این روزها حالش وخیم‌تر از هر زمان دیگر شده است، اما پس از عمری زنده‌گی و مبارزه با این درد، حالا توانی برای معالجه آن را نیز ندارد. او این روزها نفس‌هایش را می‌شمارد و منتظر است که چه زمانی درد بیش از حد قلبش، او را از پا می‌اندازد. گاهی برای تسکین درد قلبش،

خاطره و برادرش پیش از حاکمیت طالبان نان‌آور خانه بودند و هر دو دوشادوش هم مایحتاج خانواده را تأمین می‌کردند، اما پس از حاکمیت این گروه، برادرش بیکار شده و مصارف خانه برعهده او گذاشته شده است. او با مقدار ناچیز معاش خود که آن را نیز با هزاران مشقت به دست می‌آورد، تنها نان بخور و نمیر را برای اعضای خانواده‌اش آماده کرده می‌تواند.

به تکرار خاطرات خوش معلمی می‌نشیند و خاطرات روزهای خوب را در ذهنش ته‌وبالا می‌کند. خاطره آموزگار سی‌وهفت‌ساله‌ای است که پانزده سال در مکتب بی‌بی‌ساره شهر کابل به دانش‌آموزان دختر آموزش داده است. او از هنگام جوانی تا اکنون مصروف شغل معلمی است و این حرفه را یکی از

مهم‌ترین و در عین حال مقدس‌ترین شغل‌ها می‌داند. او دانش‌آموزان زیادی را تربیت و برای ورود به دوره تحصیلات عالی آماده کرده است. این ثمرها را یکی از بزرگ‌ترین دستاوردهای زنده‌گی‌اش می‌داند و بابت این که کاری برای تغییر سرنوشت عده‌ای از جوانان وطنش انجام داده، خوشحال است.

زنده‌گی این آموزگار مدت‌ها بود که با جنجال‌های آموزگاری، درس دادن و جنجال‌های اداری رقم خورده و با آن خو گرفته بود. همه‌دارایی‌های معنوی زنده‌گی‌اش آموختاندن به دانش‌آموزان و احترام گذاشتن دانش‌آموزان به او من حیث معلم بود. پس از قدرت‌گیری طالبان و بسته شدن مکتب‌های دخترانه به روی دانش‌آموزان، روند زنده‌گی او نیز همانند بسیاری از زنان دیگر مختل شده است و حالا روزها را در کنج خانه سپری می‌کند. او که در صنف‌های یازدهم و دوازدهم تدریس می‌کرد، همزمان با خانه‌نشین شدن دانش‌آموزان دختر، به جمع آنان پیوست. در مورد آخرین صنف درسی و دیدار با دانش‌آموزانش چنین می‌گوید: «امتحان چهارونیم‌ماهه خلاص شده بود. من طرف خانه می‌آمدم که مردم می‌گفتند قرار است طالبان بیایند. اگر چه غیرقابل باور بود، اما متأسفانه همان‌طور شد. بعد از آن روز تنها چیزی که در ذهنم بارها می‌آید، چهره شاگردانم در صحنه امتحان است و صنفی که در آن امتحان گرفته بودم.»

نزدیک به دو سال است که خاطره همچنان در انتظار بازگشایی درب مکتب‌ها به روی خود و دختران گوش به اعلام جدید است، اما وعده‌های غیرعملی حاکمان طالبان او را هر بار ناامید و دل‌شکسته می‌کند. او از روزی هراس دارد که این گروه او را نیز از درس دادن باز دارد. مدت‌هاست که خاطره به امید دیدن دانش‌آموزانش در صنف درسی و ادامه مسلکش است، اما اکنون نه از دانش‌آموزان خبری است و نه از صنف‌هایی که او پانزده سال در آن‌ها درس زنده‌گی آموختانده بود. او به دستور طالبان هفته‌ای یک بار به مکتب برای امضای حاضری می‌رود، اما خالی بودن صنف‌ها از دانش‌آموزان بالاتر از صنف شش او را می‌رنجاند و توان دیدن صنف‌های خالی دختران را ندارد: «خانه‌نشینی و انتظار کاملاً مرا افسرده کرده و نمی‌دانم پس از این چگونه روزهای باقی‌مانده را سپری کنم. احساس بدی که بعد از بسته شدن مکتب در وجودم پیدا شده، قلبم را سخت آزرده کرده است.»

خاطره و برادرش پیش از حاکمیت طالبان نان‌آور خانه بودند و هر دو دوشادوش هم مایحتاج خانواده را تأمین می‌کردند، اما پس از حاکمیت این گروه، برادرش بیکار شده و مصارف خانه برعهده او گذاشته شده است. او با مقدار ناچیز معاش خود که آن را

نیز با هزاران مشقت به دست می‌آورد، تنها نان بخور و نمیر را برای اعضای خانواده‌اش آماده کرده می‌تواند. می‌گوید: «روزی که معاش حواله می‌شود، باید قهرمان باشی تا پول از بانک بگیری. آن قدر بیروبار است که نفس آدم بند می‌آید. وقتی پول هم بگیریم، نصف آن ناچل است و به همین دلیل ما هر روز با دکان‌دار و راننده‌ها درگیر هستیم. پول‌هایی که در دوره حکومت پیشین برای آتش زدن جمع کرده بودند، آن‌ها را دوباره به ما می‌دهند. دل آدم را از معاش گرفتن سیاه می‌کند.» اما او ناچار است همه این ناهنجاری‌ها را برای خریدن نان خشک تحمل کند تا از گرسنه‌گی تلف نشوند.

ناهنجاری‌های روزگار و مشکلات پیهم زنده‌گی، او را سخت رنجور ساخته و حالت صحتی‌اش را دگرگون کرده است. خاطره پیش از این مریضی قلبی داشت و نصف معاش معلمی و پول تقاعد پدرش را که روزی کارمند یکی از ارگان‌های دولت پیشین بود، صرف تداوی خود و مادر پیرش می‌کرد. او پس از هر ماه برای بررسی حالت قلبش به نزد داکتر مراجعه می‌کرد و با رهنمایی‌های داکتر، قلب مریض خود را از هر نوع آسیب دور نگه می‌داشت، اما پس از حاکمیت طالبان و افزایش ناهنجاری‌های روزگار، اکنون قلبش از هیچ‌گونه آسیبی در امان نیست. با کاهش معاش معلمی و متوقف شدن پرداخت معاش تقاعدی پدرش از سوی طالبان، او دیگر قادر نیست برای تداوی قلب مریضش که هر روز درد آن بیشتر از روز قبل می‌شود، نزد داکتر مراجعه کند. این روزها با مرگ تدریجی دست‌وپنجه نرم می‌کند، اما وضع بد اقتصادی خانواده‌اش او را واداشته است تا این دردها را به تنهایی تحمل کند. «حالم این روزها هیچ خوب نیست و نمی‌توانم از بی‌پولی نزد داکترم بروم. گاهی که دردش جان‌سوز می‌شود، با پول قرض فقط دوا می‌گیرم و خلاص. اما تا چه وقت به دنبال پول قرض بگردم. کسی در این شرایط پول قرض هم نمی‌دهد. فعلاً که توکل خود را به الله کرده‌ام، ببینم چه می‌شود.»

این روزها حس عجیبی وجودش را فرا گرفته است. به همه چیز نگاه غمگینانه می‌اندازد؛ نگاه‌هایی که شاید تداعی‌کننده آخرین دیدارها باشد. او اکنون نه تنها زنده‌گی و زحمت‌های معلمی‌اش را باخته، بلکه نظم تپش قلبش نیز دگرگون شده و روحیه استوار اعضای خانواده‌اش را از هم پاشیده است. بیکار شدن برادرش و ضعیف شدن نبض اقتصادی از یک طرف، مریضی مادر و تکلیف قلبش از طرف دیگر، او را در سیاه‌چال زنده‌گی قرار داده است و نمی‌داند چگونه از آن رهایی یابد.

خاطره من حیث یک معلم که پانزده سال زنده‌گی‌اش را تنها صرف تربیت فرزندهای وطن کرده است، از حاکمان طالبان می‌خواهد تا درب دانشگاه‌ها و مکتب‌ها را به روی دختران باز کنند و آنان را از کنج خانه‌های‌شان که به مدت دو سال زندانی کرده‌اند، رها کنند. همچنان برای جوانان و آن‌هایی که به هر دلیلی از وظیفه‌شان برکنار شده‌اند، زمینه کار را فراهم کنند تا مردم با هزاران بدبختی به ملک بیگانه آواره نشوند.

طراحی یک جوان افغان؛

نرم‌افزاری که مکالمات تلفنی را به زبان دلخواه ترجمه می‌کند

صبح، پروان

یک جوان افغان نرم‌افزاری را طراحی کرده که قادر به ترجمه مکالمه تلفنی دو نفر به زبان‌های مورد نظرشان است. این جوان می‌گوید که این اپلیکیشن با استفاده از هوش مصنوعی می‌تواند مکالمه را همزمان و با صدای خود افراد ترجمه کند. این نرم‌افزار که «آرتیکولا» (Articula) نام دارد، اکنون در اپ‌استور موجود است. آرتیکولا در حال حاضر قادر به ترجمه مکالمه‌های انگلیسی و فرانسوی است و در آینده‌های نزدیک قادر به

ترجمه زبان‌های بیشتر به‌ویژه زبان‌های پشتو و فارسی به زبان‌های دیگر نیز خواهد بود. گفتنی است که این شرکت هم اکنون ثبت و راجستر شده امریکاست و در آن کشور فعالیت دارد. جیحون صافی ۲۱ سال سن دارد و مخترع نرم‌افزار «آرتیکولا» (Articula) است. او باشنده اصلی ولایت کابل است و در ترکیه زنده‌گی می‌کند. جیحون مکتب را تا صنف یازده در کابل خانواده، اما دو سال دیگر در ترکیه ادامه داده است. او می‌گوید که در بخش هوش مصنوعی مطالعات شخصی دارد و مدت کوتاهی هم در

یکی از دانشگاه‌های امریکا در بخش علوم کامپیوتری دوره آموزشی دیده است.

جیحون در صحبت با روزنامه ۸ صبح گفت: «چند سال پیش در سرک ۹ قلعه فتح‌الله که حمله انتحاری شد، نزدیک خانه ما بود. به همین دلیل مشکلات امنیتی بیشتر شد و ما با خانواده به ترکیه آمدم. پس از ورود ما به ترکیه، با مشکلات جدی زبان مواجه بودیم. حتا تماس‌های تلفنی که به اعضای خانواده می‌آمد، آن را فرد دیگر که زبان را بلد بود، جواب می‌داد.»

ادامه در صفحه ۷

نگرانی ایران از حضور داعش در افغانستان چقدر جدی است؟

شجاع‌الدین امینی

زمانی که از داعش به‌مثابه گروه تروریستی سخن می‌رود، ذهن شنونده معطوف به کسانی می‌شود که در کانون اهداف تهاجمی این گروه قرار دارند: شیعیان و دولت‌های شیعی. خاستگاه و زادگاه داعش نیز جغرافیای عمدتاً شیعه‌نشین در خاور میانه بود: عراق و سوریه. این دو کشور از متحدان راهبردی ایران در خاور میانه هستند؛ کشوری که خود را پرچم‌دار شیعیان در جهان اسلام می‌داند. از این‌رو، ایران نیز چون سوریه و عراق برای داعش طعمه‌ای است که بایستی بلعیده شود. زمانی که داعش در خاک عراق و سوریه سر برآورد، ایران به حمایت از این دو کشور علیه داعش وارد میدان نبرد شد. تلاش‌های این مثلث به‌ثمر نشست و بساط داعش از عراق و سوریه برچیده شد. البته اگر روسیه و ائتلاف بین‌المللی مبارزه علیه داعش به رهبری آمریکا در میدان جنگ ورود نمی‌کردند، به‌قطع نمی‌توان گفت که مثلث فوق به‌تنهایی پیروز می‌شد یا خیر؟

نگرانی ایران از حضور داعش در افغانستان زمانی اوج گرفت که این گروه از ولسوالی اچین ننگرهار سر برآورد. طوری که ادعا می‌شود، از آن زمان به بعد رابطه ایران و روسیه با طالبان عمق پیدا کرد؛ چون هر دو کشور غرق این توهم شدند که از طالبان برای مهار داعش می‌توان استفاده کرد. این در حالی است که در افغانستان دولت مشروع مستقر بود و در جنگ علیه داعش تا جایی خوب درخشیده بود. فروپاشی جمهوریت و روی کار آمدن مجدد طالبان، به ایران نوید نابودی داعش را نداد. نه‌تنها که این گروه سرکوب نشد، بل طوری که از اظهارات مقام‌های ایرانی برمی‌آید، نگرانی این کشور در زمینه ظاهراً افزایش یافته است. به‌تازگی حسین امیر عبداللہیان، وزیر خارجه ایران، در گفت‌وگو با یک رسانه ایرانی اظهار داشته است: «بر هیچ کس پوشیده نیست که سران داعش و نیروهای کارکشته این گروه از عراق، سوریه و بخش‌هایی از لیبی در این ماه‌ها به داخل افغانستان منتقل شده‌اند. این اتفاقاً یکی از چالش‌های هیات حاکمه فعلی در افغانستان است.» واکنش مقام‌های طالبان در برابر اظهارات مقام ایرانی تند بود: «به‌جای انداختن بار مسوولیت بر دوش دیگران، بهتر است کشورها مکلفیت‌های بین‌المللی خویش را در

حضور داعش در افغانستان زیر اداره طالبان قطعی و مسلم است. شرق و غرب عالم به این امر اعتراف می‌کنند. حتا طالبانی که تا دیروز انکار می‌کردند، این روزها از تضعیف داعش و گاهی از کشف و انهدام مخفیگاه این گروه در برخی از ولایت‌ها سخن می‌زنند که می‌تواند تاییدی بر حضور و فعالیت این گروه باشد.

باشد. داعش برای فعلاً توان آن را ندارد که در چند جبهه بجنگد. تهدید داعش از ناحیه افغانستان علیه ایران به تهدید جنبش اسلامی ترکستان شرقی علیه چین می‌ماند. چین به‌پیمان‌های که در سطح دنیا، اوغورهای مسلمان را تهدید بالفعل معرفی می‌کند، نیستند؛ چون که چین اگر بخواهد می‌تواند این گروه را به‌ساده‌گی سرکوب کند. به‌فرض اگر تهدید داعش از ناحیه افغانستان برای ایران جدی باشد، این کشور توان مهار آن را دارد؛ چون سال‌ها به حمایت از سوریه و عراق در نبرد علیه داعش، گروه‌های نیابتی تربیت کرده است. ایران به‌ساده‌گی می‌تواند در کنار روسیه و احتمالاً چین، ائتلاف منطقه‌ای برای جنگ علیه داعش تشکیل دهد؛ چنانی که در سوریه تشکیل داده بود.

۳- حضور داعش در افغانستان به‌پیمان‌ه حضور این گروه در عراق و سوریه برای ایران نگرانی نمی‌آفریند. این در حالی است که ایران با افغانستان بیش از ۹۰۰ کیلومتر مرز مشترک دارد. در این زمینه چند نکته شایان ذکر است: ۱- عراق و سوریه برای ایران نسبت به افغانستان اهمیت بیش‌تر دارد؛ چون رقیبان قدرت‌مند ایران در خاور میانه حضور دارند و این کشور از دو کشور فوق برای مهار رقیبانش استفاده می‌کند. ۲- در عراق، شیعیان در اکثریت قرار دارند و همین‌طور گروهی بر سر اقتدار در سوریه، متحد راهبردی ایران به‌حساب می‌رود. ۳- سیاست خارجی ایران در افغانستان مبتنی بر شیعی‌گرایی نیست. یکی از مثال‌های آن سکوت این کشور در برابر فاجعه بلخاب است. حتا حمایت ایران از جبهه ضد طالبان در گذشته را نمی‌توان ذیل شیعی‌گرایی از سوی این کشور معنا کرد. پس از آن که ۱۱ دیپلمات ایران از سوی طالبان کشته شدند، این کشور در صف حمایت از نیروهای مخالف طالبان ایستاد. ۴- دولت ایران می‌داند که در افغانستان حکومتی شکل نخواهد گرفت که چون سوریه و عراق تابع ایران باشد. از این‌رو، هزین‌های را که در حمایت از شیعیان برای سرکوب داعش در سوریه و عراق پرداخت کرده، در افغانستان متقبل نخواهد شد.

۴- مقام ایرانی گفته است که نیروهای کارکشته داعش از زادگاه‌شان به افغانستان منتقل شده‌اند، اما نگفته چه‌گونه، توسط چه کسانی و برای چه هدفی؟ حتا نگفته است که اسناد و شواهد موجود در زمینه را با طالبان شریک کرده است. در وهله اول، از آن‌جایی که ایران و آمریکا در دشمنی به‌سر می‌برند، در ذهن خواننده این نکته خطور می‌کند که آمریکا شاید این پروسه انتقال را انجام داده باشد. اگر این‌گونه باشد، پس صحت توافقی که جو بایدن برای مبارزه علیه القاعده با طالبان کرده است، در معرض تردید قرار می‌گیرد. به این معنا که آمریکا با طالبان می‌خواهد بازی دوگانه کند. از یک‌سو از طالبان برای نابودی القاعده کمک می‌خواهد و از سوی دیگر، داعش را که ظاهراً نابودی طالبان یکی از اهداف آن است، به افغانستان انتقال می‌دهد. اگر آمریکا برای مهار کشورهای منطقه از جمله ایران، داعش را به افغانستان انتقال داده باشد، بازهم زبان آن بیش‌تر متوجه طالبان خواهد بود؛ چون ادعای طالبان مبنی بر پناه‌دادن به گروه‌های تروریستی را دروغ ثابت می‌کند.

۵- روشن نیست که مقام ایرانی برای نوازش طالبان از

این راز پرده برداشته است یا برای سرزنش این گروه. کشورهای حامی طالبان، به‌پهانه حضور داعش در افغانستان تلاش می‌کنند به‌سود طالبان لابی کنند. این کشورها طالبان را دشمن آشتی‌ناپذیر داعش تبلیغ می‌کنند و حمایت از طالبان و مشروعیت‌دادن به این گروه را در سرکوب داعش موثر می‌خوانند. ولی برخی از کشورها با نگاه واقع‌بینانه‌تر اذعان می‌کنند که طالبان با گروه‌های تروریستی پیوند عمیق دارند و به شعار این گروه مبنی بر پناه‌دادن به گروه‌های تروریستی نمی‌توان دل خوش کرد. روشن نیست که موضع‌گیری مقام ایرانی در کدام یک از دو دسته فوق قرار می‌گیرد، یا هم تلاش کرده است در مسیر میانه راه بیفتد.

۶- حضور داعش در افغانستان برای ایران ضمن آن که چالش است، می‌تواند فرصت هم باشد. از این‌رو، به نگرانی این کشور در زمینه نمی‌توان خیلی بها داد. برای نمونه، پای ایران در خاور میانه زمانی بیش‌تر باز شد که داعش در سوریه و عراق ظهور کرد. سرکوب داعش به نفوذ منطقه‌ای ایران و همچنان به رقم گروه‌های نیابتی این کشور در منطقه افزود. همین‌طور عراق، سوریه، جنوب لبنان و نیروهای فلسطینی به ایران بیش‌تر وابسته شدند. ایران در حالی به جبهه جنگ علیه داعش با متحدانش رفت که رقیبان ایران در خلیج فارس به‌ویژه عربستان به حمایت از داعش متهم بود. به‌فرض اگر در درازمدت، داعش در افغانستان نفوذ نگران‌کننده‌ای پیدا کند، ایران خود را به‌حیث یکی از محورهای جنگ علیه داعش معرفی خواهد کرد؛ چنانی که در ۲۰۰۱ در زمینه سرکوب طالبان و القاعده به آمریکا نزدیک شد و در کوتاه‌مدت امتیازاتی را نصیب شد.

۷- حضور داعش در افغانستان بیش‌تر از سوی کشورها و نهادهای غربی و کم‌تر از سوی کشورها و نهادهای منطقه‌ای گزارش می‌شود. این در حالی است که فربه شدن هیولای داعش در افغانستان، اول از همه منطقه را به کام می‌کشد. ایران اگرچه حضور داعش در افغانستان را انکار نمی‌کند، ولی آن را خطر بزرگ نمی‌داند؛ چون گمان می‌کند که غرب به‌دنبال آن است تا سطح روابط این کشور با طالبان تقلیل پیدا کند. ایران می‌خواهد بگوید که آمریکا به سیاست ایران‌هراسی روی آورده است. یعنی با برجسته‌کردن خطر داعش می‌خواهد این کشور از افغانستان فرار کند. اگر این‌گونه نباشد، روشن است که ظهور داعش نتیجه قطعی خروج فاجعه‌بار آمریکا از افغانستان است که بازهم برای ایران و سایر کشورهای منطقه در درازمدت درد سر خواهد بود.

۸- با توجه به نکات فوق، پرسش این است که اگر نگرانی دولت ایران از حضور داعش در افغانستان جدی نیست، پس چرا وزیر خارجه آن از انتقال نیروهای داعش به افغانستان سخن گفت؟ به‌نظر می‌رسد گفته‌های مقام ایرانی ربط مستقیمی به تنش‌های لفظی اخیر میان ایران و طالبان دارد؛ چون رابطه طرفین پس از خلق تنش بر سر حقایق رود هیرمند اگرچه به‌سودی نگراییده، ولی از شدت گرمای آن کاسته شده است. همین‌طور نمی‌تواند به اظهارات جو بایدن برای کمک گرفتن از طالبان در کشتن رهبر القاعده بی‌ربط باشد. حتا در فروشگاه‌ها، خیابان‌ها و هتل‌های ایران، سخن از توافق جو بایدن و طالبان است، این که در دهلیزهای کاخ قدرت در ایران چه غوغایی برپا شده باشد، روشن نیست. پس می‌توان گفت که اظهارات مقام ایرانی بیش‌تر رنگ‌وبوی سیاسی دارد تا امنیتی. نکته مهم در زمینه پیشینه‌نداشتن چنین اظهارات است. مقام‌های روسی بارها صریح و بی‌پرده نگرانی‌شان را در زمینه حضور داعش در افغانستان، مطرح کرده‌اند، ولی از سوی ایران، تازه‌گی دارد. مقام‌های ایرانی در زمینه حقایق، مهاجرت، مواد مخدر و درگیری مرزی علیه طالبان موضع‌گیری داشته‌اند؛ اما در زمینه حضور داعش، بار اول است که به این صراحت سخن می‌گویند. حالا شاید مقام ایرانی با این اظهارات به‌نحوی بخواهد طالبان را ناکام در امر تامین امنیت و مهار گروه‌های تروریستی معرفی کند. یا خواهد به طالبان بگوید که اگر در برابر پناه‌گرفتن داعش در خاک افغانستان اقدام نکنند، ایران به نیروهای مخالف این گروه که در بیرون از افغانستان به‌سر می‌برند، پناه می‌دهد و در صورت لزوم از آنان حمایت خواهد کرد.

طراحی یک جوان...

همین مشکل سبب شد که به دنبال راهی برای بیرون رفتن از این مشکل باشیم. من در بخش هوش مصنوعی از گذشته مطالعات بیشتر داشتم و به سه دانشگاه در آمریکا اپلای کردم، چون این کشور در بخش هوش مصنوعی خیلی دست بالا دارد. از دو دانشگاه اسکالرشپ [بورسیه] به دست آوردم و راهی یکی از این دانشگاه‌ها شدم. برای دو هفته در صنف نشستیم، اما پس از آن تصمیم گرفتم که دیگر دانشگاه نمی‌خوانم. دلیلش هم این بود که پلانم بر این بود که وقتی آمریکا رفتم، بتوانم درس بخوانم، اما در کنارش ایده‌های دیگر که در فکر داشتم باید تطبیق می‌شد. با این حال به دلیل این که ویژه‌ام تحصیلی بود و اجازه هیچ فعالیت دیگر را نداشتم، دوباره به ترکیه برگشتم.

جی‌چون می‌افزاید که پس از برگشت از آمریکا، تصمیم گرفت که اپلیکیشن/نرم‌افزاری را از طریق هوش مصنوعی ایجاد کند تا به گفته خودش «آینده بشریت» را تغییر دهد. او می‌گوید که به کمک مالی دو دوستش توانست در مدت شش تا هفت ماه «آرتیکولا» را بسازد. در حاضر این شرکت زیر نام «Articula Technology, Inc» ثبت و راجستر شده آمریکا بوده و در آن کشور فعالیت دارد.

این نرم‌افزار قادر به ترجمه مکالمه تلفنی دو نفر به زبان‌های مورد نظرشان است. به گفته جی‌چون صافی، این نرم‌افزار با استفاده از «هوش مصنوعی» می‌تواند مکالمه را همزمان و با صدای خود افراد ترجمه کند. «آرتیکولا» اکنون در اپ‌استور وجود دارد و قادر به ترجمه مکالمه‌های انگلیسی و فرانسوی است. این اپلیکیشن در آینده نزدیک قادر به ترجمه زبان‌های بیشتر به‌ویژه زبان‌های پشتو و فارسی به زبان‌های دیگر نیز خواهد بود.

جی‌چون اضافه کرد: «آرتیکولا اپلیکیشنی است که تمام تماس‌های تلفنی را به زبان خود شخص همزمان ترجمه می‌کند. شما داخل اپلیکیشن می‌روید، ۲۰ ثانیه صدای خود را ثبت می‌کنید و ما می‌توانیم از آن، صدای هوش مصنوعی شما را بسازیم که زبان‌های متفاوت صحبت می‌کند. فعلاً با دو زبان انگلیسی و فرانسوی ترجمه می‌کند و در آینده می‌تواند تماس‌های تلفنی را به ۲۴ زبان ترجمه کند.»

این جوان خلاق تاکید می‌کند که در حال حاضر دقت ترجمه آرتیکولا برابر به یک انسان ترجمان است و در نسخه‌های بعدی سرعت ترجمه آن را بالا خواهند برد. وی افزود: «اپلیکیشنی که در اپ‌استور موجود است، ورژن آخرش نیست. این اپلیکیشن قسمی است که یک فرد مثلاً فرانسوی را یاد ندارد، می‌تواند با مخاطبش انگلیسی صحبت کند، اما مخاطب با صدای خود شخص به فرانسوی می‌شنود.»

تفاوت مهم این اپلیکیشن در مقایسه با اپلیکیشن‌های دیگر این است که صحبت‌های شخص را با صدای خود فرد ترجمه می‌کند. او تاکید می‌کند که تا کنون هیچ اپلیکیشنی با این ویژگی ایجاد نشده است. جی‌چون صافی تصریح کرد: «هدف ما این است که این هوش مصنوعی را در این اپلیکیشن اضافه کنیم که در کنار ترجمه، بتواند تمام مشخصات زنده‌گی یک شخص را نیز هنگام مکالمه شناسایی کند. این اپلیکیشن دنیا را در بخش ارتباطات تغییر خواهد داد؛ چون تا هنوز این‌گونه اپلیکیشن که بتواند به صدای خود شخص ترجمه کند، در دنیا وجود ندارد.»

او تاکید می‌کند که به خاطر گسترش شرکت «آرتیکولا» با سرمایه‌گذارهای آمریکایی صحبت کرده و آنان اعلام حمایت کرده‌اند. صافی اضافه کرد: «ما در یک وب‌سایت آمریکایی که Product Hunt نام دارد و هر اپلیکیشنی که در بازار جدید عرضه می‌شود، در آن به خاطر نظرسنجی شامل می‌شود، در یک روز در کل دنیا جایگاه یازدهم را به دست آوردیم. همچنان هر هفته ۲۰ درصد رشد کاربری داریم.»

گفتنی است که در سال‌های اخیر جوانان افغانستان بیشتر به تکنالوژی رو آورده‌اند. جوانان کشور امیدوارند که تا چند سال دیگر افغانستان شاهد زمینه‌های بیشتر کارآفرینی و کارایی در عرصه فناوری اطلاعات و اپلیکیشن‌های موبایل هوشمند باشد.

زمانی که جنرال باجوا استعفا داد

به او یادآوری کرد، عمران خان خواستار زمان بیش‌تری شد.

سپس اکتوبر فرا رسید و جنرال باجوا در نهایت به او گفت که تغییر نیروها باید بدون تاخیر بیش‌تر انجام شود، زیرا در غیر این صورت، روند اعزام و انتقال در ارتش مختل می‌شود.

به عمران خان اطلاع دادند که اگر جنرال فیض حمید برای پست ریاست ستاد ارتش واجد شرایط باشد، باید یک سال فرماندهی یک قول‌اردو را بر عهده بگیرد. نخست‌وزیر پیشنهاد کرد که جنرال باجوا این قانون را تغییر دهد؛ خواستی که منجر به تنش بین این دو شد.

باجوا به عمران خان یادآوری کرد: «این پولیس پنجاب نیست آقای نخست‌وزیر». و جلسه به‌طور ناگهانی پایان یافت.

با این حال، چند ساعت بعد، جنرال باجوا از دفترش مطلع شد که نخست‌وزیر با پیشنهاد او برای تغییر رییس سرویس اطلاعات داخلی (آی‌اس‌آی) موافقت کرده است.

این چراغ سبز منجر به انتشار بیانیه از سوی دفتر روابط عمومی ارتش شد که در آن انتصاب رییس جدید سرویس اطلاعات داخلی را اعلام کرد. اما صبح روز بعد، فواد چوهدری، وزیر اطلاعات وقت، بیانیه‌ای صادر کرد و گفت که نخست‌وزیر این اختیار را دارد که رییس سرویس اطلاعات داخلی را منصوب کند. بیانیه وی نشان داد که این انتصاب بدون موافقت نخست‌وزیر انجام شده است. اما زمانی که جنرال باجوا این خبر را شنید به‌شدت خشمگین شد.

او با دفتر نخست‌وزیر تماس گرفت تا با عمران خان صحبت کند؛ اما او در دسترس نبود. با این حال، باجوا تصمیم خود را در مورد استعفا پیش به منشی اصلی عمران خان ابلاغ کرد.

اما جنرال باجوا پس از متقاعد شدن توسط فرماندهان قول‌اردوها و تماس نخست‌وزیر، استعفاي خود را پس گرفت. عمران خان او را به اقامتگاه بنی گالا دعوت کرد تا مشکل را حل کند. این دو به مصالحه رسیدند.

باجوا با پیشنهاد عمران خان برای حفظ جنرال فیض حمید تا چند هفته دیگر در ازای موافقت نخست‌وزیر با نامزد مورد نظر رییس ستاد ارتش برای آی‌اس‌آی، موافقت کرد. بن‌بست به پایان رسید، اما روابط بین جنرال باجوا و عمران خان هرگز دوباره مثل سابق نشد.

این رای به لطف و کمک بسیار ارتش به‌دست آمده بود. ارتش نماینده‌گان مجلس ملی را با تطمیع و تنبیه مجبور به رای دادن به عمران خان کرده بود. در جریان این دیدار سرنوشت‌ساز، جنرال باجوا قواعد جدید بازی با عمران خان را زیر پا گذاشت و با عبارت‌های واضح به او گفت که «نهاد ارتش دیگر کار سیاسی برای دولت او انجام نخواهد داد. از این پس، ارتش به نقش خود که در قانون اساسی تعریف شده است، پایبند خواهد بود.»

سپس رییس ستاد ارتش به نخست‌وزیر اطلاع داد که جنرال فیض باید از وظیفه فعلی خود برکنار شود. وقتی جنرال باجوا یک ماه بعد

نویسنده: کامران یوسف

مترجم: علی سجاد مولایی

منبع: اکسپرس‌تریبون

صبح ۷ اکتوبر ۲۰۲۱ بود که منشی اصلی نخست‌وزیر سابق یک تماس فوری دریافت کرد. شخص طرف مقابل کسی نبود جز جنرال قمر جاوید باجوا، رییس وقت ستاد ارتش پاکستان، که می‌خواست با عمران خان، نخست‌وزیر وقت، صحبت کند.

منشی نخست‌وزیر به جنرال باجوا گفت که شخص نخست‌وزیر در جلسه است. باجوا به منشی نخست‌وزیر حرفی زد که دولت عمران خان را در حالت وحشت قرار داد. جنرال باجوا گفت: به نخست‌وزیر بگوئید من استعفا می‌دهم. نخست‌وزیر یک هفته فرصت دارد تا فرمانده جدید ارتش را منصوب کند. باجوا تلفون را قطع کرد، در حالی که اعظم خان، منشی اصلی نخست‌وزیر وقت، از او خواست تجدید نظر کند. اعظم خان که شوکه شده بود، بلافاصله تلفون را در دست گرفت و جنرال فیض حمید، رییس سرویس اطلاعات داخلی، را در مورد تصمیم باجوا باخبر کرد.

ساعت بعد شاهد بودیم که فرماندهان قول‌اردوها و سایر افسران ارتش، جنرال باجوا را احاطه کردند و از او خواستند بماند. در همین حال، وضعیت در دفتر نخست‌وزیر عمران خان به‌شدت وخیم بود.

این جزییات برای اولین بار براساس گفت‌وگوی اکسپرس‌تریبون با افراد آشنا با این تحولات نشر می‌شود. به دلیل ماهیت حساس وقایع، هیچ کدام حاضر به صحبت در پرونده نبودند.

زمنه‌ها در مورد استعفاي جنرال باجوا زمانی پخش شد که در مارچ ۲۰۲۱ هنگامی که او با عمران خان که به‌تازگی از مجلس ملی رای اعتماد گرفته بود، ملاقات کرد.

طالبان سه کارمند ریاست معارف پنجشیر را بازداشت کردند

منابع به نقل از طالبان می‌افزایند که افراد بازداشت شده از مصرف پول در زمان ماموریت‌شان در حکومت پیشین و دو سال حاکمیت این گروه، اسناد کافی در اختیار ندارند.

طالبان تا کنون به‌گونه رسمی در این مورد چیزی نگفته‌اند.

بربنیاد ادعای منابع محلی، طالبان از زمان تسلط‌شان به این‌سو، چندین تن از کارمندان ملکی حکومت پیشین را در پنجشیر به «بهانه‌های مختلف» بازداشت کرده‌اند.

در آخرین مورد، استخبارات طالبان ماه گذشته چهار تن از کارمندان موسسه تحصیلات عالی پنجشیر را به اتهام فساد اداری بازداشت و پس از مدتی دوباره آزاد کرده بودند.

۸صبح، پنجشیر: منابع محلی از بازداشت سه کارمند بحال ریاست معارف طالبان در پنجشیر به اتهام اختلاس و فساد اداری از سوی استخبارات این گروه می‌دهند.

منابع در صحبت با روزنامه ۸صبح می‌گویند که این افراد روز چهارشنبه، ۴ اسد، از مرکز ولسوالی حصه اول ولایت پنجشیر بازداشت شده‌اند.

به گفته منابع، صفی‌الله، مدیر مالی ریاست معارف، عبدالحمید، آمر معارف ولسوالی حصه اول و سمیع، مدیر مکتب مارشال محمدقسیم فهیم در این ولسوالی از سوی طالبان به اختلاس و فساد اداری متهم و بازداشت شده‌اند.

این افراد از کارمندان حکومت پیشین هستند.

خبرنگار ارشد: امین کاوه
ویراستاران: محمدعلی نظری، مقیم مهران
صفحه آرایی: رضا مرادی

پذیرش مقالات: Info@8am.media

پذیرش اعلان: ۰۷۰۰۱۷۵۵۱۰ - ۰۷۸۸۸۷۹۹ Shaparsepahr@gmail.com

نشانی پستی: صندوق پستی ۰۳۸-۰۲۵، پسته‌خانه مرکز کی، کابل، افغانستان

۸صبح نوشته‌ها را ویرایش می‌کند. سرمقاله بازتاب‌دهنده دیدگاه ۸صبح است.

سایر دیدگاه‌های مطرح‌شده در مقاله‌ها، به نویسندگان آن برمی‌گردد.

صبح
روایت دیروز، آینده امروز، نوید فردا

صاحب امتیاز: سنجر سهیل Sanjar.sohail@8am.media

مدیرمسئول: محمد محقق Mohammad.moheq@8am.media

سردبیر: حسیب بهش Hasib.bahesh@8am.media

تحلیل‌گران: یونس نگاه، علی سجاد مولایی

دبیر گزارش‌ها: فهیم امین

دبیر تولید: محمد نوید جویرا

Publisher: Sanjar Sohail, Sanjar.sohail@8am.media

Editor-in-Chief: Mohammad Moheq
Mohammad.moheq@8am.media

Facebook.com/8am.media
Youtube.com/Hashtesubhdaily
Twitter.com/@Hashtesubhdaily
instagram.com/8am.media_official
www.8am.media

مقام‌ها در تونس می‌گویند که گارد ساحلی از ابتدای سال ۲۰۲۳ تا کنون اجساد ۹۰۱ پناهجوی غرق شده در آب‌های این کشور را کشف کرده است. رویترز چهارشنبه شب، ۲۶ جولای، به نقل از کمال الفقی، وزیر داخله تونس، این رقم را مرگبارترین سال برای پناهجویان عنوان کرده است. این کشور آفریقایی با موج بی‌سابقه مهاجرت و رویدادهای دلخراش غرق شدن قایق‌های مهاجران از جنوب صحرای آفریقا که به سمت سواحل ایتالیا حرکت می‌کردند، روبه‌رو است. وزیر داخله تونس در سخنرانی خود در پارلمان این کشور گفته است که در میان ۹۰۱ جسد پیدا شده، ۳۶ تونسی و ۲۶۷ پناهجوی خارجی وجود دارد. هویت بقیه اجساد تا هنوز مشخص نیست.

رهبران آفریقا خواستار پایان محاصره غلات اوکراین از مسکو شدند

بر این که مسکو غلات کافی را بدون نیاز به تدارکات اوکراین در اختیار آفریقا قرار می‌دهد، مخالفت کرده است.

وی افزوده است: «هرچند روسیه برای حل این بحران همکاری کرده، اما قاره ما در حال حاضر به شدت تحت تاثیر قیمت مواد غذایی است. بنابراین ما از همه شرکت کنندگان برای تسهیل دسترسی به غذاهای اوکراینی و روسی درخواست همکاری می‌کنیم.»

براساس گزارش‌ها مسکو می‌خواهد تا با ارسال غلات به آفریقا، جایگاه اوکراین را در این زمینه تضعیف کند.

این درخواست رهبران کشورهای آفریقایی در حالی بیان می‌شود که دو روز پیش یک مقام صندوق بین‌المللی پول به خبرنگاران گفت که قیمت‌های جهانی غلات ممکن است در نتیجه محاصره روسیه تا ۱۵ درصد افزایش یابد.

با این همه پوتین غرب را متهم می‌کند که تنها ۳ درصد از غلاتی که تحت قرارداد غلات با اوکراین حمل می‌شد به کشورهای کم‌درآمد می‌رسید.

آفریقایی‌ها را نجات می‌دهد.

عسومانی پس از آن صحبت کرد که ولادیمیر پوتین، رئیس جمهور روسیه، به رهبران آفریقایی که در این نشست حضور داشتند گفت که کشورش جایگزین عرضه غلات اوکراین به آفریقا خواهد شد.

پوتین همچنان به رهبران آفریقایی تعهد سپرد که روسیه ۲۵ تا ۵۰ هزار متریک تن گندم را به زیمبابوه، مالی، جمهوری آفریقای مرکزی، بورکینافاسو، اریتره و سومالیای که روابط نزدیک با کشورش دارند تحویل خواهد داد.

رئیس جمهور کومور به اظهارات رهبر روسیه مبنی

پس از لغو توافق انتقال غلات اوکراین رییس اتحادیه آفریقا، از پوتین خواست که محاصره غلات اوکراینی و روسیه را پایان دهد.

اسوشیتدپرس، پنج‌شنبه شب، ۲۷ جولای، گزارش داد که این درخواست پس از آن مطرح شد که مسکو هفته گذشته محاصره بنادر اوکراین را تمدید و به ذخیره‌گاه غلات اوکراین و تاسیسات بندری این کشور حمله کرد.

عسومانی، رئیس جمهور کومور، در سخنرانی خود در اجلاس سران در سن پترزبورگ، گفت که باز کردن دسترسی صادرات به غلات اوکراین و روسیه جان

گوترش: تغییرات آب‌وهوایی اکنون به مرحله ترسناک رسیده است

آنتونیو گوترش، دبیرکل سازمان ملل متحد هشدار داده که تغییرات آب‌وهوایی اکنون به مرحله ترسناک رسیده و این تازه شروع این روند است. گوترش روز پنج‌شنبه، ۲۷ جولای، در یک نشست مطبوعاتی در مقر این سازمان در شهر نیویارک گفته که دوره گرمایش جهانی به پایان رسیده و عصر جوشش جهانی فرا رسیده است.

وی از همه کشورها خواست تا برای اتخاذ تدابیر احتیاطی فوری اقدام کنند. گوترش با تاکید بر این که ماه جولای سال روان میلادی به‌عنوان گرم‌ترین ماه ثبت شده در تاریخ بشر است، گفت: «تغییر آب‌وهوایی اکنون به مرحله ترسناک رسیده، این تازه شروع این روند است. تابستان بسیار سخت و فاجعه‌باری برای کل سیاره بوده است.»

دبیرکل سازمان ملل تاکید کرده است که به‌ویژه کشورهای گروه ۲۰ که مسوول ۸۰ درصد انتشار گازهای گل‌خانه‌ای جهانی هستند، باید گام‌های لازم را بردارند.

او تصریح کرده است: «کشورهای توسعه‌یافته باید یک نقشه‌راه مشخص برای افزایش منابع مالی سازگاری ارائه کنند. سال ۲۰۲۵ باید به‌عنوان اولین گام در جهت اختصاص حداقل نیمی از کل بودجه آب‌وهوا به سازگاری باشد.»

گوترش پیش از این نیز گفته بود که بشریت در شاهرهای به‌سوی جهنم آب‌وهوایی روان است. به گفته او، سیاره زمین به‌سرعت به نقاط اوجی نزدیک می‌شود که هرج‌ومرج آب‌وهوا را غیرقابل برگشت می‌کند.

این در حالی است که به‌رغم چندین دهه گفت‌وگو در مورد تغییرات آب‌وهوایی، تا کنون کشورها نتوانسته‌اند انتشار گازهای گل‌خانه‌ای را در سطح جهان کاهش دهند.

سازمان ملل متحد خواستار رهایی فوری رئیس جمهور نیجر شد

سازمان ملل متحد پس از بازداشت محمد بازوم، رئیس‌جمهور نیجر در پی یک کودتای نظامی، خواستار رهایی فوری او و اعاده نظم در این کشور شده است.

فولکر ترک، کمیشنر عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد روز پنج‌شنبه، ۲۷ جولای، در بیانیه‌ای گفته است: «من از تلاش برای تصرف نظامی در نیجر شوکه و مضطرب هستم و آن را با شدیدترین عبارات محکوم می‌کنم.»

وی افزوده است که مام تلاش‌ها باید برای بازگرداندن نظم قانون اساسی و حاکمیت قانون انجام شود. او خواستار آزادی بدون قیدوشرط آقای بازوم شده است. کمیشنر عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد تصریح کرده است: «من از تمام جوانب می‌خواهم که از خشونت خودداری کنند و به حقوق و آزادی‌های اساسی همه احترام بگذارند. این به نفع همه مردم نیجر است که دستاوردهای مهم دموکراتیک به دست آمده در سال‌های اخیر حفظ شود.» این در حالی است که نیروهای گارد ریاست جمهوری نیجر محمدبازوم را پس از آن بازداشت کردند و وی را از قدرت برکنار کردند.

جنگنده‌های اف-۳۵ آمریکا وارد خاورمیانه شدند

به خبرگزاری اسوشیتدپرس گفته است: «ارسال جنگنده‌های اف-۳۵ به منظور افزایش دید نظامی ایالات متحده و ایجاد پوشش هوایی برای کشتی‌هایی که در منطقه حرکت می‌کنند، طراحی شده است.»

گفتنی است که نیروی دریایی آمریکا در ۳ می سال جاری اعلام کرده بود که قایق‌های سپاه پاسداران یک نفت‌کش با پرچم پاناما را در تنگه هرمز توقیف کرده‌اند.

در آن زمان نیروی دریایی آمریکا با بیان این که ایران در دو سال گذشته ۱۵ فرود کشتی تجاری با پرچم بین‌المللی را مورد آزاروآذیت قرار داده یا به آنها حمله کرده است، اقدامات این کشور را «نقض قوانین بین‌المللی و مخل امنیت و ثبات منطقه» خوانده بود.

رسانه‌های آمریکایی از استقرار جنگنده‌های اف-۳۵ ایالات متحده به خاورمیانه خبر داده‌اند. فاکس نیوز روز چهارشنبه به نقل از مقام‌های آمریکایی گزارش داده است که این جنگنده‌ها روز چهارشنبه، ۲۶ جولای، به هدف تقویت جنگنده‌های «F۱۶ و A۱۰» و گشت‌زنی در تنگه هرمز وارد خاورمیانه شده‌اند.

از این جنگنده‌ها در عملیات آمریکا در سوریه نیز استفاده خواهند شد. این اقدام پس از تلاش‌های متعدد ایران در اوایل ماه جاری میلادی برای توقیف نفتکش‌های نزدیک تنگه هرمز صورت گرفته که با واکنش نیروی دریایی ایالات متحده مواجه شده است.

همچنان یک مقام دفاعی آمریکا در همین رابطه

ویروس فلج کودکان افغانستان در یک نمونه زیست‌محیطی در پاکستان یافت شد

وزارت صحت پاکستان می‌گوید که ویروس فلج کودکان نوع ۱ که از نظر ژنتیکی با ویروس فلج کودکان در افغانستان مرتبط است، از یک نمونه فاضلاب جمع‌آوری شده از منطقه نارای خوار شهر پشاور شناسایی شده است. این وزارت ناوقت چهارشنبه، ۲۶ جولای، در بیانیه‌ای اعلام کرد که این ویروس در اوایل ماه جاری میلادی شناسایی شده است. عبدالقادر پاتل، وزیر صحت پاکستان گفته است: «ضروری است که والدین فرزندان خود را در تمام کمپین‌های فلج اطفال واکسینه کنند.»

وی افزوده است که در مبارزه با انتقال فرامرزی ویروس پولیو، پاکستان و افغانستان همکاری نزدیک دارند. براساس اطلاعات در سال جاری این پنجمین نمونه مثبت زیست‌محیطی فلج کودکان در پشاور است.

پاکستان در سال ۲۰۲۳ تنها یک مورد فلج کودکان و ۱۲ نمونه مثبت زیست‌محیطی را ثبت کرده است. این در حالی است که ۲۰ مورد مثبت نمونه زیست‌محیطی پولیو در سال ۲۰۲۲، یک مورد در ۲۰۲۱ و ۸۴ مورد در ۲۰۲۰ در این کشور به ثبت رسیده است.

گفتنی است که پاکستان و افغانستان تنها کشورهای در جهان هستند که هنوز واقعات مثبت ویروس فلج کودکان در آن وجود دارد.

ارتش نیجر با وجود محکومیت بین‌المللی از کودتاچیان حمایت کرد

نظامی خارجی هشدار داد، که به گفته آن پیامدهای فاجعه‌بار و کنترل نشده در پی دارد.

نیجر در ساحل آفریقا قرار دارد که در سال‌های اخیر شاهد تصاحب قدرت‌های متعددی بوده است. این کشور یکی از متحدان کلیدی آمریکا، فرانسه و سایر دولت‌های غربی و از معدود دموکراسی‌های باقی مانده در منطقه‌ای مملو از شورش‌های گروه‌های اسلامی است.

گفتنی است که بازوم در نخستین انتقال دموکراتیک قدرت در سال ۲۰۲۱ به ریاست جمهوری نیجر رسید. این کشور اولین بار در سال ۱۹۶۰ از فرانسه استقلال خود را گرفت.

رسانه‌های بین‌المللی گزارش دادند که به‌رغم محکومیت‌های جهانی، ارتش نیجر از رهبران کودتا که ادعا می‌کنند قدرت را در این کشور آفریقایی به دست گرفته‌اند، حمایت کرده است.

به گزارش سی‌ان‌ان فرماندهی ارتش نیجر روز پنجشنبه، ۲۷ جولای، در بیانیه‌ای از تسلط دولت محمد بازوم، رئیس‌جمهور این کشور، به‌هدف جلوگیری از خون‌ریزی حمایت کرد.

بازوم روز چهارشنبه (۲۶ جولای) توسط اعضای گارد ریاست جمهوری برکنار و بازداشت شد.

با این حال، از سرنوشت رئیس‌جمهور برکنار شده نیجر تا کنون گزارش منتشر نشده است، اما برخی از رهبران کشورها به‌شمول آنتونیو گوترش، دبیرکل سازمان ملل می‌گویند که با وی گفت‌وگوی تلفنی داشته‌اند.

گوترش به خبرنگاران گفته است: «امروز می‌خواهم مستقیماً به کسانی که او را در بازداشت دارند بگویم که رئیس‌جمهور بازوم را فوراً و بدون قید و شرط آزاد کنید.»

بیانیه ارتش این کشور همچنان نسبت به مداخله